

KRONIKK

God dyrehelse er lik god folkehelse

EU er i ferd med å endre sitt regelverk for dyrevelferd og dyrehelse. Det vil også få konsekvenser for norske bønder og norsk næringsmiddelindustri. Da er det viktig å bruke de kanalene vi har for påvirkning.

Vi har muligheter for å påvirke blant annet gjennom deltakelse i EU-kommisjonens arbeidsgrupper og komiteer, og gjennom landbruksorganisasjonenes søsterorganisasjoner i EU.

I september 2008 la EU-kommisjonen fram en handlingsplan for dyrehelse. Planen omfatter blant annet innføring av en ny Dyrehelselov, prinsipper for fordeling av kostnader ved sykdomsutbrudd mellom myndigheter og næring, og prioritering mellom/klassifisering av ulike dyresykdommer. Planen vektlegger behovet for forebygging og trygging av matkjeden blant annet ved elektronisk merking av dyr og utvikling av retningslinjer for aksjon ved sykdomsutbrudd.

Hvilke konsekvenser får så dette nye regelverket på dyrehelse for norske bønder og norsk matvareindustri? Gjennom EØS-avtalen vil nye regler for dyrevelferd og dyrehelse etter hvert også gjelde for Norge. Norge jobber parallelt med å utvikle strategier som også omfatter egen framtidig dyrehelseforvaltning. Hovedinntrykket er at det i stor grad er samsvar mellom synspunktene i EU og det som diskuteres hjemme, og dette er derfor ingen tilfældighet.

Det er fortsatt viktig for Norge å opprettholde muligheten for nasjonalt handlingsrom gjennom etablerte nasjonale overvåkings- og kontrollprogrammer. Tilhørende tilleggsgarantier kan innrømmes på bakgrunn av design og resultater fra disse programmene. Enkeltland kan ha sine egne nasjonale programmer ut fra sin egen helsestatus og ut fra den overordnede målsettingen om at en skal unngå å risikere en reduksjon av den egne nasjonale helsestatus. Nasjonale programmer må være proporsjonale i forhold til ikke å opprette unødige handelshindringer. Tilleggsgarantier og fristatus blir oppfattet som en midlertidig løsning i EU-systemet.

”Compartmentalisation”, som innebærer at det er mindre rigide restriksjoner på flytting av dyr i områder med dokumentert god helsestatus, synes også å være et viktig prinsipp. Når det gjelder handel generelt, legges det vekt på å følge anbefalingene fra den internasjonale dyrehelseorganisasjonen (OIE). I Norge fins omfattende kontrollsystemer som er drevet av næringen selv. EU synes ikke å ha motforestillinger mot at myndighetene bidrar i dette arbeidet.

Et annet eksempel på en norsk utfordring kan være å kartlegge hva som er av offentlig interesse i fellesskapslovgivningen og det enkelte medlemsland i forhold til EØS-landet Norge. Gjennom den nye dyrehelsestrategien ønsker EU-kommisjonen å identifisere og klassifisere dyrehelseobservasjoner i lys av hva som har mest interesse for fellesskapet. Sjukdomssituasjonen vil i stor grad bestemme dette, men i alle tilfeller vil zoonosene, sykdom som overføres fra dyr til menneske, få enda større oppmerksomhet enn før. Det blir også strengere krav til rapportering og rapporteringsplikten utvides. Det vil gjelde veterinærer, laboratorier, kjøttkontroll, medisinsk personell, virksomheter og personell som jobber med avfall og biprodukt samt viltforvaltere.

På dyrevelferds- og dyrehelseområdet ligger Norge i front, og har stor kompetanse som deles med EU-kommisjonen og EUs medlemsland. Flere nye reguleringer er under utvikling på dette området. I høst kom kommisjonens forslag til ny «Forordning om dyrevelferd» i forbindelse med avlivning og slakting, og det er ventet at Kommi-

” Hovedinntrykket er at det i stor grad er samsvar mellom synspunktene i EU og det som diskuteres hjemme.

sjonen snart legger fram nye forslag til transporttider. Forbudet mot uinredde bur for høns i 2012 er velkjent for de fleste. I løpet av 2009 skal det også legges fram en rapport fra et prosjekt som ser nærmere på indikatorer for god dyrevelferd. Her deltar også norske eksperter i tillegg til at norske eksperter er ansatt av EU-kommisjonen. Et delprosjekt ser på muligheter for merking av matvarer som stammer fra dyr med god dyrevelferd.

Oppstillingen over viser at norsk landbruk i stor grad er påvirket av regelverksutviklingen i EU. Det er viktig at Norge bruker de mulighetene som fins for påvirkning. Regelverksutformingen starter i kommisjonens arbeidsgrupper, der Norge også deltar på lik linje med EU-landene. I fjor deltok Mattilsynet eksempelvis på vel 200 arbeidsmøter i Brussel. En god dialog mellom næringa og myndigheter så tidlig som mulig er avgjørende for ivaretagelse av norske interesser.

Norge har også sju nasjonale eksperter i generaldirektoratet med ansvar for dyrevelferd, dyrehelse og mattrygghet, DG SANCO. Disse arbeider for hele EU, men er samtidig gode kontaktpunkter for Norge. I tillegg kan næringa plukke opp nye saker og påvirke beslutninger gjennom samarbeid med EU-landenes bransjeorganisasjoner; for eksempel EU-bøndene og landbruksamvirkene i EUs fellesorganisasjon, COPA-COGECA.

Til sammen har Norge gode muligheter for å påvirke EUs regelverk for dyrehelse, dyrevelferd og matområdet. Det benytter vi oss av, og vi blir stadig bedre.

Hildegunn Gjengedal

Landbruksamvirkets Brusselkontor

Harald Ribe

Matråd, Norges delegasjon til EU, Brussel

KLIPPET & KLART

Skeptisk til dill-dall

Eg trur folk fekk ei aha-oppleveling i forhold til det med spreining. Jærbuen er skeptisk til dill-dall, men spreingsutstyret har fungert betre enn forventta.

Ragnvald Gramstad, Jæren Forsøksring, til Jærbladet

Ikke god nok

Sett i forhold til å ta vare på biologisk mangfold i Sauheradjella, er kanskje de viktigste områdene utelatt. Verneplanen er derfor ikke god nok.

Øystein Dable, miljøvernrådgiver i Sauherad kommune, til Telen

Ikke bøndenes barn

Bondelagene mener det ikke er bøndenes barn som har skyld i at Rakkestad-elevene gjør det så dårlig på nasjonale prøver. De mener at forklaringen er mer kompleks enn som så. Det mener vi at bondelagene har helt rett i.

Leder i Rakkestad Avis

25 tonn med skrap

Jeg skjønner at det som er søppel, må bort. Gamle vaskemaskiner har ikke noe her å gjøre. I sommer kjørte vi bort 25 tonn med diverse stålskrap og en traktorhenger med gamle hjul og dekk. Skal vi fjerne mer, må kommunen gi meg ei liste.

Fjellbonde Erling Lusæter til Gudbrandsdølen Dagingen

Topp graskvalitet

Råmjølkskvaliteten i dette området er veldig god. Og her kjem heilt klart graskvaliteten inn. Dette saman med god hygiene og ein del andre forhold som bøndene her er gode på, er heilt avgjerande for å kunne produsere eit så godt produkt som vi kan.

Camilla Gangsøy, avdelingsleiar Time Meieriet Vest Ørsta, til Møre

Til felles med 30-tallet

På 70-tallet og begynnelsen av 80-tallet var nedgangen drevet av stagnasjon i økonomiene, inflasjon og høyre renter. Nå er det bråstopp i industrien og oppbremsing i økonomien over alt. Det har mer til felles med 30-tallet.

Hedgefondforvalter Ragnhild Wiborg til Finansavisen Investor

Droppa avtale

Dersom me hadde spurt og avtalt tidspunkt, ville me aldri ha fått dokumentert dei verste tilfella. Me fann meir eller mindre kritikkverdige forhold hjå alle, men det var store variasjonar. Enkelte tilfelle var sjokkerande, andre mindre alvorlege.

Rune Ellefsen, i Nettverk for dyrs frihet, til Hallingdølen

Oppgitt over narrespill

Jeg blir oppgitt over det narrespillet vi blir utsatt for hvert eneste år. Det virker som det er om å gjøre å sabotere alle muligheter til uttak av ulv. Når jaktperioden starter, er det alltid veldig usikkert om det er nok ulv, mens rett før tidsfristen for jakt løper ut – ja, da er det plutselig sikkert at det er mange ulver.

Anne Ulvik, leder i Hedmark Sau og Geit, til Nationen

Tunge fakta

Distriksjonsspørsmålet er av stor strategisk betydning for oss og berører mange av våre ansatte og alle våre kunder. Det skal derfor tunge fakta på bordet for å endre våre standpunkt her.

Hanne Refsholt, konsernsjef i Tine, til Dagligvarehandelen

